

Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΤΟΥ ΤΑΡΣΑΝΑ ΧΡΗΣΤΟΥ ΠΑΠΑΖΗΣΗ

«Ζωγράφος του ταρσανά» ονομάζει τον εαυτό του ο Χριστόπουλος και μ' αυτό τον υπότιτλο υπογράφει όλα τα έργα του.

Και ποιά είναι αυτά; Τι είναι οι θαλασσογραφίες του, τι είναι αυτά τα ώραϊα караβάκια, που μ'αυτήν παρουσιάζει στην αίθουσα του Τ.Ο.Μ.; Την απάντησή μας τη δίνει ο ίδιος. Και μ'αυτήν δίνει έμμετρα και καλαισθητά άποτυπωμένη σέ μιά πινακιδίτσα, που φιγουράρει ανάμεσα άπ' τις ζωγραφίες του.

Όλα τα караβάκια μου, που είναι κρεμασμένα, έγω μέ τα χεράκια μου τά έχω καμωμένα.

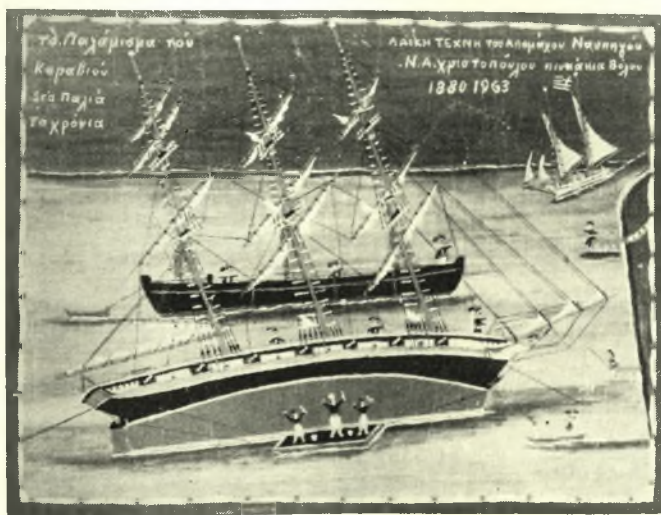
Κι είναι ή μόνη μου ευχή και όλη ή χαρά μου νά μείνουν όπως βρίσκονται μέσα στην κάμαρά μου.

Καράβια μου περήφανα που είστε κρεμασμένα θά δείχνετε τή δόξα σας άπό τά περασμένα.

Καράβια μου περήφανα χαρά στην όμορφιά σας, χαρά στά όμορφα σκαριά και στην άρματωσιά σας.

Άπό τά χρόνια τά παλιά, τά τρισευτυχισμένα, είναι τά караβάκια μου, πώχω ζωγραφισμένα.

Άπ' τά χρόνια τά παλιά είναι, αλήθεια, όλα τά караβάκια που μ'αυτήν παρουσιάζει ο λαϊκός ζωγράφος Χριστόπουλος, ο ναυπηγός τό έπάγγελμα, που ζή 82 χρόνια ζωής τώρα στον ταρσανά του, άπέναντι στά Πευκάκια. Μακρινιτσιώτικες τράτες, ή τράτα των άδελφών Καφαλά,



ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΛΑΪΚΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ

Έκ Βόλου, λαϊκός ζωγράφος, ό οποίος παρουσιάζει μεγάλας όμοιότητας μέ τον έπίσης λαϊκόν ζωγράφον Θεόφιλον εκ Μυτιλήνης, τον όποιον και έγνώρισε προσωπικώς ότε ούτος έζωγράφιζεν εις τά χωρία του Πηλίου. Έχει έμπνευσθή άπό τό Πήλιον, τά ώραϊα θεσσαλικά τοπία τής θαλάσσης, και τής πεδιάδος. Έστορικά άκόμη γεγονότα τής έποχής τής Τουρκοκρατίας συγκινούν βαθύτατα τον καλλιτέχνην. Έξ ίσου έχει καταγίνει και μέ την λογοτεχνίαν, εις την όποιαν έχει σημειώσει αξιόλογον έπίδοσιν. Ό Ν. Χριστόπουλος διαθέτει πηγαίον ταλέντο, τό όποιον αξιοποίησε ζωγραφίζων και γράφων.



ή τράτα του Γεωργίου Κοντοζήση (Μακρινιτσιώτη), τά περίφημα και ιστορικά μιτζελιώτικα караβια, τά τροχοφόρα πολεμικά του Άγώνος, ΥΔΡΑ, ΣΠΕΤΣΑΙ και ΨΑΡΑ, τά ιστορικά παλαιά θωρηκτά μας, όπως ήρθαν στό Βόλο μέ τά πανιά, κουρσάριο Μανιάτικο, μπάρκο Χιάωτικο, άνεμότρατες Βολιώτικες και τί άλλο νά σημειώσω και νά πώ; Ούτε και «Η ΑΘΗΝΑ ΤΗΣ ΑΡΚΤΟΥ, Η ΝΑΥΑΡΧΙΔΑ του Λάμπρου Κατσώνη» δέ λείπει άπ' την έκθεση των караβιών του Χριστόπουλου! Δέν είναι δέ μόνη αυτή ή άνορθογραφία τής «ΝΑΥΑΡΧΕΙΔΑΣ»! Άν τά έργα του όλα, μέ τά χαρούμενα και ευχάριστα χρώματα και μέ τή λεπτότατη γραμμή που τά διακρίνει είναι αληθινά χαριτωμένα, τό ίδιο. . . χαριτωμένες είναι και οι άφθονες άνορθογραφίες που συνοδεύουν όλους τους πίνακές του. Ό Χριστόπουλος —τό είπαμε — δέν είναι λόγιος, ούτε ζωγράφος σχολής. Ταπεινός — μέ δεξιότηχνης — ναυπηγός πέρασε τή ζωή του στά Πευκάκια. Και ή εργασία που μ'αυτήν παρουσιάζει άποτελεί έλάχιστο δείγμα τής αγάπης — ή καλύτερα του πάθους του — προς τή θάλασσα και τά караβια της, που είναι ή δουλειά του. Νά του ζητήσουμε και. . . όρθογραφία; Πάει πολύ νομίζω. Μ'αυτήν φτάνει τό πηγαίο ταλέντο του ταλέντο στη ναυπηγική, ταλέντο στό στίχο, ένα λαϊκό στίχο που συναγωνίζεται επικίνδυνα τό γνωστό σ' όλους μας Μ π ο σ τ., των αθηναϊκών έφημερίδων και περιοδικών. Μέ μόνη τή διαφορά ότι εκείνος έπιτηδεύεται — έπιτηδεϊότητα θαυμαστή βέβαια, που τον έχει έπιβάλει πανελλήνια — ενώ, ό Χριστόπουλος μ'αυτήν δίνει ειλικρινά όλον τον. . . όρθογραφικό έαυτό του, όπως τον διαμόρφωσε μόνος του, χωρίς τή βοήθεια του σχολικού θρανίου.

Γιά νά θαυμάσετε τό λαϊκό στίχο και τήν. . . άνορθογραφία διάθεση του συμπαθεστάτου Χριστοπούλου, δέν έχετε παρά νά προσέξετε ένα πινακά του μέ τό караβι που έχει τον τίτλο: «ΠΕΝΑ Μυτιλινιά, κατά τήν Άπελευθέρωση του 1912». Και άπό κάτω:

ΣτήΜιτηλίνη στραυτή
και στάίβαλή βροντα
και στον τσεσμε, μιά κόρη
πέυτη κιαροστά.

Κι μάνα της της λέγει
 σκιλα κατερινιό
 Δέ στόπα νά μὴν τρέχης
 μὲ τὸ Μυτιλινιό.
 Σόπα καίμηνή μάνα
 κέ τάθελες κεσῆ
 τὰ κάστανα ψιμένα,
 καί τὸ γλικό κρασί!

Αὐτὴ εἶναι ἡ ὀρθογραφία του. Τί σημασία ὅμως μπορεῖ νάχη αὐτὴ στὴν περίπτωση τοῦ Χριστόπουλου; Μᾶς ἀρκεῖ τὸ αἰσθημὰ του τὸ ἀγνὸ καὶ τὸ πλούσιο καὶ μᾶς φτάνει ἡ σὲ λαϊκὸ μοτίβο στιχουργικὴ του εὐχέρεια, πού δὲ λείπει ἀπὸ τοὺς γελαστοὺς καὶ ὁμορφους πίνακές του. Τὸν βλέπετε π.χ. νὰ ζωγραφίζει τὴν τράτα τοῦ Κοντοζήση (τοῦ Μακρινιτσιώτη) καὶ ἀπὸ κάτω νὰ σημειώσῃ.

Τὴν ὥρα πού σαλπάρειε τοῦ Κοντοζήση ἡ τράτα
 δθὸ φέσα πέσαν στὸ γιαλὸ καὶ μιὰ φοφούλα βράκα.
 κιὸ καπετάνιος φόναζε στρόπιστε τὰ κουπιά σας
 μὴ χ. . . μὲς τὰ φέσα σας καὶ μέσα στὰ βρακιά σας!

Ἐνα μικρὸ μουσεῖο τῆς ναυτικῆς μας ἱστορίας, ἀκόμη δὲ καὶ τῆς τοϊκῆς μας ἱστορίας ὡς πρὸς ὅ,τι ἔχει σχέση μὲ τὴ θάλασσα, εἶναι τὰ ἔργα τοῦ Χριστοπούλου. Καὶ ἀπ' τὴν ἀποψη αὐτὴ κρινόμενα, σὰν ἔργα λαϊκοῦ ζωγράφου βέβαια, θὰ μπορούσαν νάχουν θέση ἀκόμη καὶ στὸ Ἐθνολογικὸ μας Μουσεῖο, τολμῶ νὰ πῶ.

Ὅσο γιὰ μᾶς τοὺς Βολιώτες εἰδικότερα, ἔχω νὰ σημειώσω πὼς πολλὰ θὰ μάθουμε ἀπ' τοὺς πίνακες τοῦ λαϊκοῦ αὐτοῦ ζωγράφου. Θὰ ἰδοῦμε π.χ. σ' ἓνα πίνακά του «ὄλα τὰ πλοτὰ ἐργαλεῖς πού ἐχρησιμοποιοῦνταν διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν πρώτων λιμενικῶν ἔργων στὸ λιμάνι τοῦ Βόλου ἀπὸ τὴν Ἑταιρία Μ. Σταματοπούλου καὶ Θιοφάνη Πετροχιλο στὸ 1892 — ἐργασθεῖς 5 χιόνια σ' αὐτὰ τὰ ἔργα ὁ ἀπόμαχος Ναυπηγὸς Ν. Α. Χριστόπουλος».

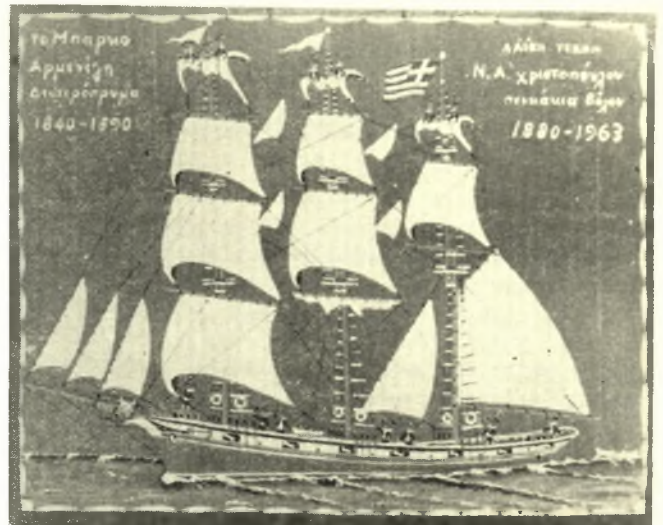
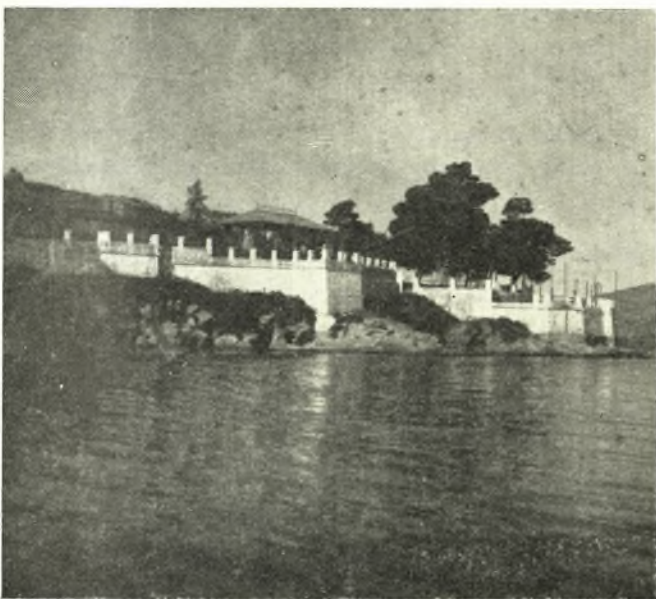
Μεγάλῃ ἐντύπωση προκαλεῖ καὶ ἡ μνήμη του. Τὰ «πλωτὰ τοῦ Βόλου πρὴν γίνον τὰ λιμενικὰ ἔργα — πὸς ἐγίνετο τὸ φάρτομα καὶ ξεφάρτομα ἀπὸ τὰ πατόρια καὶ τῆς ἱστορικῆς ΜαΟοῦνες 1880-1895» καὶ ὁ «Πρωτόγονος Ταρσανᾶς στὰ Πευκάκια τοῦ Βόλου, ὑδριθῆς ἀπὸ τὸν Ἄθ. Α. Χριστόπουλο 1880».

Ἐπὶ τὴν ἀληθινὰ πρωτότυπη αὐτὴ ἔκθεση μαθαίνομε ἀκόμη ποιοὶ ἦσαν «ἡ πρώτη ἐρασιτέχνη ψαράδες τοῦ Βόλου ἀπὸ τὸ 1880-μέχρι τὸ 1920».

Βῶρελ γάλ. πρόξενος, Βιανέλ Ἰταλός, Ζουλιέν γέλλος 1885-1900, μὴ μουάπτου.



Βόλος: Τὰ Πευκάκια.



Κωστής Τοπάλης, Γ. Δροσίνης, Α. Βαλαορίτης 1902-1910ο Κύκνος. Κ. Γιαννακόπουλος, Δ. Τσιμπούκης, Κ. Ζαμπάλος 1906-1910, γλᾶρος Κ. μεσαρίτης, Κ. Γιαρέντης, Ἄπ. Λεβέντης 1908 Ἄργῶ Π. Βαρβαρέσος, Θ. Τουβλαντζόγλου, Β. Τσομπλεκίδης, 1900, Ἰουλία.

Κ. Παρασκευόπουλος, Ν. Κουτσουβέλης, Σ. Κουτσουβέλης 1902-1920 Φοῦλα.

Γ. Τσοῦγγας, Α. Τσοῦγγας, Γ. Χαδίνης 1914-1930 Εὐτυχία Ι. παπαρίγας, Α. καπετανάκης φιλ. Ζαρζάμπας 1908 νταμουχαρι. Θυμᾶται ὅπως βλέπετε ὁ Χριστόπουλος ὄχι μονάχα τὶς χρονολογίες ἀλλὰ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀλιευτικῶν.

Μὴ μοῦ πῆτε λοιπόν, πὼς εἶναι ἓνας ἀσήμαντος ἄνθρωπος ὁ Χριστόπουλος, ὅσο κι ἂν ἔζησε 82 ὀλόκληρα χρόνια στὸ περιθώριο. Δίκαια τὸν ἐπήνεσε χθὲς στὴν ὀμιλία του ὁ Κίττος Μακρῆς καὶ τὸν ἐγκωμιάσε σὲ μιὰ ἐπιφυλλίδα του τῆς ἀθηναϊκῆς «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ», ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια, ὁ γνωστός λογοτέχνης Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος. Ἡ δαυτικὴ ἑβδομάδα τᾶρα τὸν φέρνει στὸ προσκήνιο «πρωταγωνιστῆ» καὶ «ζωοδότῃ» τῆς. Ἄς μὴ χάσῃ κανεὶς τὴ χαρὰ καὶ τὴ γνώση πού προσφέρει σ' ὅλους, ὁ ταπεινὸς αὐτὸς νήπιγὸς ἀπὸ τὰ Πευκάκια.

